

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum irasci possit esse licitum? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

De ira, in octo articulos diuisa.

Postea considerandum est de vitijs oppositis.
¶ Et primò, de iracundia, quæ opponitur mansuetudini. Secundò, de crudelitate, quæ opponitur clementiæ.

¶ Circa iracundiam queruntur octo.

¶ Primo, vtrum irasci, possit esse aliquando licitum?

¶ Secundo, vtrum ira sit peccatum?

¶ Tercio, vtrum sit peccatum mortale?

766 ¶ Quarto, vtrum sit grauissimum peccatorum?

Inf 9 si. ¶ Quinto, de speciebus iræ.

ar 9. co. ¶ Sexto, vtrum ira sit vitium capitale?

Et 3 dif. ¶ Septimo, quæ sint filiz eius.

1. q. 4. ar. ¶ Octauo, vtrum habeat vitium oppositum?

2. q. 2. co.

Et mal.

9. 12. a. 1

Et Ephe.

4. lect. 8.

co. 2. Et

Iob 17.

10. 2. pr.

* i Mat.

5. 30. 9.

† c. 4 pau

id anse

fn.

* 17. c. 6

† c. 30. in

fn.

* 1. 8. c. 6

† Eff gl.

Aug in

li 9. sup

Leuit 9.

70. circa

fn. 10. 4.

ARTIC. I.

Vtrum irasci sit licitum?

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd irasci non sit licitum. Hieronym. * enim exponitur in quibusdam codicibus additur, sine causa. Cæterum magis veris definita sententia est, & ira penitus tollitur. Ergo irasci nullo modo licitum est.

¶ 2 Præterea, secundum Dionys. 4. cap de diuino nom. f. malum animæ est sine ratione esse. Sed ira semper est sine ratione. Dicit enim Philosop. in 7. Ethic. quòd ira non perfecte audit rationem. Et Greg. dicit 5 Mor. f. quòd cum tranquillitatem mentis ira diuertat, dilaniatam quodammodo scissamque perturbat. Et Cassian. dicit in lib. de Institutis carnobus. Quilibet ex causa iracundiæ motus efferuens, excat oculum cordis. Ergo irasci semper est malum.

¶ 3 Præterea, ira est appetitus vindictæ, magis dicit super Leuit. 19. Non oderis fratrem tuum in corde tuo. Sed appetere vltionem non videtur esse licitum, sed hoc est Deo referuandum: secundum illud Deut. 32. Mea est vltio. Ergo videtur quòd irasci semper sit malum.

¶ 4 Præ-

¶ 4 Præ. Omne illud quod abducit nos à diuina similitudine, est malū. Sed irasci, semper abducit nos à diuina similitudine: quia Deus cum tranquillitate iudicat, vt habetur Sap. 12. Ergo irasci semper est malū.

SED contra est, quod Chrysoſt. dicit super Matth. ¶ Qui sine causa irascitur, reus erit: qui verò cum causa, non erit reus. Nam si ira non fuerit, nec doctrina proficit, nec iudicia ſtant, nec crimina compeſcuntur. Ergo irasci non semper est malum.

† Ho. 11.
in Matt.
inter pr.
et me. 2

RESPONDEO dicendum, quòd ira proprie loquendo, est paſſio quadã appetitus ſenſitiui, à qua vis irascibilis denominatur, vt supra * habitum est, cum de paſſionibus ageretur. Est autem hoc conſiderandum, circa paſſiones animæ, quòd dupliciter poteſt in eis malum inueniri. Vno modo ex ipſa ſpecie paſſionis, quæ quidem conſideratur ſecundum obiectum paſſionis: ſicut inuidia ſecundum ſuam ſpeciem importat quoddam malum. Est enim triſtitia de bono aliorum, quòd ſecundum ſe rationi repugnat. Et ideo inuidia mox nominata, ſonat aliquid mali, vt Philoſ. dicit in 2. Ethic. * Hoc autem non competit iræ, quæ est appetitus vindictæ: poteſt enim vindicta & bene & male appeti. Alio modo inuenitur malum in aliqua paſſione ſecundum quantitatem ipſius, id eſt, ſecundum ſuperabundantiam, vel defectum ipſius. Et ſic poteſt malum in ira inueniri: quando ſcilicet aliquis irascitur plus vel minus præter rationem rectam. Si autem aliquis irascitur ſecundum rationem rectam, tunc irasci eſt laudabile.

1.2. q. 23

c. 6. 10. 5.

Ad primum ergo dicendum, quòd Stoici iram & omnes alias paſſiones nominabant affectus quosdã præter ordinem rationis exiſtentes. Et ſecundum hoc ponebant iram, & omnes alias paſſiones eſſe malas: vt supra dictum * eſt, cum de paſſionibus ageretur. Et ſic accipit iram Hieron. Loquitur enim de ira, quæ accipit iram contra proximum, quaſi malum eius intendens. Sed ſecundum Peripateticos, quorum ſententiam magis approbat Aug. in 9. * de ciuit. Dei, ira

1.2. q. 24
ar. 2.

c. 4. 10. 5.

Y 2 & aliz

& aliz passionēs animæ dicuntur motus appetitus sensitivi, siue sint moderatæ secundum rationem, siue non. Et secundum hoc ira non semper est mala.

Ad secundum dicendum, quod ira dupliciter se potest habere ad rationem. Vno quidem modo, antecedenter. Et sic trahit rationem à sua rectitudine; unde habet rationem mali. Alio modo, consequenter, prout scilicet appetitus sensitivus mouetur contra virtutem secundum ordinem rationis. Et hæc ira est bona, quæ dicitur ira per zelum. Vnde Greg. dicit in 5. Moral. * Curandum summopere est, ne ira, quæ vt instrumentum virtutis assumitur, menti dominetur: ne quasi domina præeat, sed velut ancilla ad obsequium parata, à rationis tergo numquam recedat. Hæc autem ira, etsi in ipsa executione actus iudicium rationis aliquantulum impediatur, non tamen rectitudinem rationis tollit. Vnde Gregor. ibidem * dicit, quod ira per zelum turbat rationis oculum, sed ira per vitium excæcat. Non est autem contra rationem virtutis, vt intermittatur deliberatio rationis in executione eius quod est à ratione deliberatum: quia etiam ars impeditur in suo actu, si dum debet agere, deliberaret de agendis.

s. 32. cir
med.

Ibid. par
tū à pr.

Ad tertium dicendum, quod appetere vindictam propter malum eius qui puniendus est, illicitum est. Sed appetere vindictam propter vitiorum correptionem, & bonum iustitiæ conseruandum, laudabile est. Et in hoc potest tendere appetitus sensitivus, in quantum mouetur à ratione. Et dum vindicta secundum ordinem iudicij fit, à Deo fit: cuius minister est potestas puniens, vt dicitur Rom. 13.

Ad quartum dicendum, quod Deo assimilari possumus, & debemus in appetitu boni. Sed in modo appetendi ei omnino assimilari non possumus: quia in Deo non est appetitus sensitivus, sicut in nobis: cuius motus debet rationi deseruire. Vnde Greg. dicit in 5. Moral. * quod tunc robustius ratio contra vitia cõsistat, cum ira subdita rationi famulatur.

Ibid. cir.
med.

A R.